

SS Great Britain

Muzeum s námořní minulostí

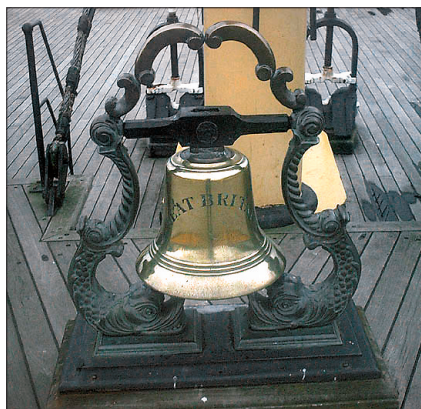
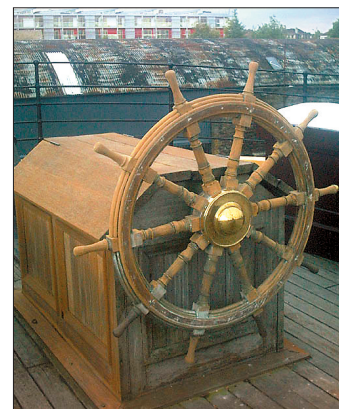
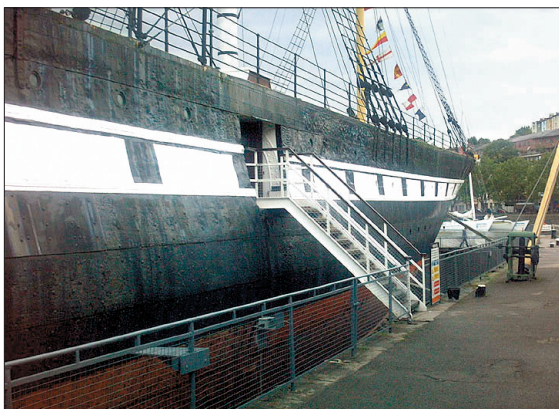

FOTO: ARCHIV

Invenční duch viktoriánské Anglie 19. století dosáhl svého vrcholu v lodářství v podobě parníku SS Great Britain, jehož tvůrcem byl geniální inženýr Isambard Kingdom Brunel. 161 let starou loď, která přepravovala emigranty do Austrálie i vojáky na Krym, se dnes pyšní přístavní jihoanglické město Bristol. V jeho slavných docích Great Western Docks byla legendární technická novinka a v současnosti již plovoucí muzeum v roce 1843 zkonstruována.

Luxusní transatlantický parník

Původní záměr sestavit loď jako kolesový parník rychle upadl v zapomnění při představě výhod, které poskytovala nová technologie pohonu vrtulí. Svě prvotní poslání sloužit osobní přepravě s kapacitou 252 pasažérů první a druhé třídy a 130 členy posádky však neplnil šestistěžňový škuner dlouho. Nerepentabilita vedla vlastníky k prodeji lodi. Noví majitelé z Liverpoolské společnosti využili vrcholící zlatou horečku na zámořských územích a SS Great Britain sehrála úlohu v celosvětové masové emigraci, převážející tisíce emigrantů do Austrálie a USA. Loď byla proto

přestavěna na rychlý a luxusní přepravník s kapacitou 750 pasažérů ve třech třídách.

Následujících 24 let byla na svých cestách, kterých podnikla dvaatřicet, často vidána v australských vodách, stejně jako v Cape Townu, na Sv. Heleně a příležitostně také v New Yorku.

Vojna a kriket

Další etapu představuje období krymské války, na jejíž bojiště a zpět transportovala v letech 1854 a 1855 přes 44 tisíc vojáků. Opět vylepšenou loď si vláda znovu pronajala i při potlačování vzpoury v Indii. Veselejší momenty určitě přinesl v roce 1861 převoz vůbec prvního anglického týmu kriketu na úspěšný turnaj v Austrálii.

Úsměvně působí i fakta o běžném provozu na lodi. Protože maso se na dlouhých cestách lehce kazilo, součástí nákladu se tak stalo množství živých zvířat určených ke spotřebě. V pasažérech to leckdy vyvolávalo dojem Noemovy archy, což dokládá například záznam z cesty v roce 1859. V podpalubí se sešlo 133 ovcí, 38 prasat, 2 voly, 1 kráva, 720 kusů drůbeže, 300 kachen, 400 hus a 30 krocanů. K tomu byly

navíc naloženy i 2 tuny čerstvě zabitého dobytka.

Koncem 70. let 19. století už plavidlo vykazovalo známky stáří, a protože mu vlastníci nebyli schopni zajistit plnou registraci pro převoz pasažérů, došlo k další úpravě. V novém rouchu třístěžňové plachetnice a s trupem chráněným pláštěm ze smolné borovice začala SS Great Britain vozit velšské uhlí do San Francisca kolem Hornova mysu.

Příběh se šťastným koncem

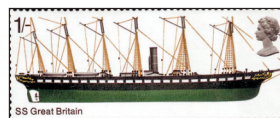
Osudnou se lodi stala třetí cesta, kdy byla po problémech zakotvena v Port Stanley na Falklandských ostrovech. Finanční náročnost odradila vlastníky lodi od opravy a loď

skončila nakonec jako skladištní vrak na uhlí a vlnu.

V době první světové války se však ještě přičinila o úspěch v bitvě na Falklandech 7. prosince 1914, když svým uhlím doplnila zásoby válečných křižníků *Inflexible* a *Invincible*. Ty potopily křižníky *Gneisenau* a *Scharnhorst*, Nurnberg a Leipzig.

Díky záchranným akcím v 60. letech se podařilo prokázat historický význam slavné lodi a po velkém úsilí byla dovléčena zpět do Bristolu. A zde začal i její nový život – dnes funguje jako zdroj mnoha cenných poznatků v oblasti restaurátorství a historie techniky, a zároveň jako mezinárodní památka. ●

ANDREA VOTRUBOVÁ

INFORMACE

● Loď je přístupná denně kromě Vánoc. Od dubna do října 10 až 17.30, 10 – 16.30 h (li-stopad až březen). Prohlídka s průvodcem je možná po předchozí domluvě. Tel.: 0117 926 0680, e-mail: admin@ss-great-britain.com

● Vstupné: dospělí £6.25, senioři, £5.25, děti £3.75, rodinné (2+2) £16.50, děti do 5 let zdarma.

● SS Great Britain, Great Western Dockyard, Gas Ferry Road, Bristol BS1 6TY
www.ss-great-britain.com

Levné letenky do Bristolu nabízí společnost easyJet. V současné době stojí letenky od 1700 korun (například ve čtvrtek 17. března), v květnu a červnu lze pořídit cestu i za 700 korun. Ceny jsou bez leteckých tax (zhruba 775 Kč). Více na adrese: www.easyjet.cz